

AX, n. 5. 1) Smalt och utdraget, qvarsittande blomfäste, hvarpå blommor med inga eller endast ganska korta blomskäft sitta tätt fästade. *Enkelt ax* består af enskilda blommor; *dubbelt ax* af flera småax, såsom t. ex. hos gräsen. — 2) Den nedre delen af en nyckel, hvarigenom kolfven i låset drages in eller ut. — *Ss. Axknippa, -lik.*

AXBOKRANSAD, a. 2. (poet. o. myt.) Bekransad med ax.

AXBILDNING, f. 2. Den småningom skeende utbildningen af axet och dess delar.

AXBINDEL, m. 2. pl. — *bindlar*. (kir.) Bindel, hvars cirkelvindningar gå några gånger i kors öfver hvarandra.

AXBLOMMIG, a. 2. (bot.) Säges om växter, hvilkas blommor sitta fästade på ax.

AXEL, äcksl. m. 2. pl. *axlar*. 1) Rät linea, som går genom medelpunkten af ett klot, och hvaromkring det vänder sig rundt omkring. — 2) (geogr. o. astr.) Den linea, som antages gå genom jordens, eller en annan himlakropp, eller hela verdensrymdens medelpunkt och begge polerna. *Jordens, världens, en planets, Saturni a.*, o. s. v. — 3) (i konst och handtv.) Pjes af trä eller jern, som går genom medelpunkten af en sak (ett redskap, ett verktyg, en maskin, o. s. v.), och hvaromkring den vänder sig rundt omkring. *A-n på ett vagnshjul. En hjulstock är också en a.* — *Syn.* Vändbom. — 4) (vetensk. o. i utsträckt mening) Hvarje linie, som antages gå genom medelpunkten af en figur eller kropp och dela den i två lika delar. *A-n af en ellips. Menniskokroppens a.*

AXEL, äcksl. m. 2. pl. *axlar*. Armens öfversta led, som sammanfogar den med kroppen. *Bära något på a-n. Bära något i rem, i gehäng öfver a-n. Ej räcka en till a-n*, vara kortare än . . . (Fig.) *Höja, rycka, draga på axlarna*, visa tecken till förakt, medömkan, otålighet, harm, o. s. v. *Se öfver a-n*, betrakta med förakt. *Bära kappan på begge axlarna*, hålla med alla, allt efter som ens fördel det fordrar; rätta sig mer efter omständigheterna, än efter heder och samvete. — *Syn.* Skuldra. — *Ss. A-muskel, -pulsåder, -åder.*

AXELBAND, n. 5. 1) Band, som går öfver axeln. — 2) Ett flera gånger upp- och nedgående ylle-, guld- eller silfversnöre, som bäres af hofpurirer, hoftrumpetare, pager, lakejer, m. fl. på venstra axeln. — 3) (artil.) Beslag, som förenar axeljernet med träaxeln.

AXELBEN, n. 5. 1) *Se Nyckelben.* — 2) Detsamma som Öfre Ärmpipa (se *Ärmpipa*).

AXELBLAD, n. 5. *Se Skulderblad.*

AXELBRED, a. 2. Bred emellan axlarna.

AXELBREDD, f. 2. Bredd emellan axlarna.

AXELBULT, m. 2. (artil.) Bult, som går genom axelbanken och axelns fyrkant.

AXELDYNA, f. 1. Dyna, som lägges på axeln, för att lättare kunna bära något.

AXELDRAGNING, f. 2. Handlingen, då man drager på axlarna.

AXELGEHÄNG, n. 5. Gehäng, som går öfver axeln.

AXELGRÖP, f. 2. och

AXELHÅLA, f. 1. *Se Armhåla.*

AXELHÖJNING, f. 2. (föga brukl.) Handlingen, då man höjer på axlarna.

AXKALKIG, a. 2. (bot.) Benämning på växter, hvilkas blomkalk består af ett eller två fjäll-likade blad, sittande öfver hvarandra, så att det öfre faller inom det nedre.

AXELKAPPA, f. 1. Slängkappa, så vid, att man kan kasta ena sliken deraf öfver axeln nedåt ryggen.

AXELKIL, m. 2. 1) (anat.) Det kilformiga benet i axeln. — 2) *Se Axellapp.*

AXELKNAPP, m. 2. Knapp på axeln af ett klädesplagg.

AXELLAPP, m. 2. Ett litet stycke, särskilt tillklippt och insydt öfver axeln på vissa klädesplagg.

AXELLED, m. 5. Leden, som förenar armen med kroppen.

AXELNERV, m. 5. (anat.) Nerv i axeln, som går omkring armbenets hals och utgrenar sig till trakten kring armhålan, till flera muskler i skuldran och öfverarmen samt den sednares hud. [- - nerf.]

AXELRING, m. 2. (tekn.) Jernring kring ändan af en axel, för att bättre bevara den.

AXELRYCKNING, f. 2. Handlingen, då man rycker på axlarna.

AXELSKENA, f. 1. Jernskena, hvarmed en vagnsaxel förstärkes.

AXELSNÖRE, n. 4. 1) Prydnad, bestående i ett dubbelt, sirligt slingadt ylle-, guld- eller silfversnöre, som af militärpersoner bäres på venstra axeln. — 2) (i plur.) Snören på ett visst slags kavalleriuniform, nedhängande från axeln och ämnade att brukas vid furagering i fält, till att bunta hö med.

AXELSTOCK, m. 2. (tekn.) Grof axel af trä, t. ex. en hjulstock.

AXELSTYCKE, n. 4. 1) Den del af ett harness, som betäcker axeln. — 2) (på militäruniformer) Det beklädda jernstycket, som ligger öfver axeln, för att skydda den emot hugg. — 3) Den del af en mans- eller fruntimmersklädning, som betäcker axeln.

AXELTRÄ, n. 4. (tekn.) Axel af trä, t. ex. en hjulstock.

AXELSVÄNGNING, f. 2. (fys. o. geogr.) *Jordens a.*, dess svängning kring sin axel.

AXFORMIG, a. 2. Som till formen liknar ett ax.

AXFÄSTE, n. 4. (bot.) På ett sammansatt ax, fästet, hvarpå småaxen sitta.

AXGÅNGEN, a. 1. neutr. — *et.* Som gått i ax. Brukas om säd.

AXIOM, acksiäm, n. 5. (mat.) Allmän och obestridd grundsnämning, som ej behöfver bevisas.

AXIOMATISK, a. 2. (mat.) Som har egenskapen af ett axiom: själfklar, allom tydlig, ovederlägglig.

AXLA, v. a. 1. (föråldradt) Kasta, draga öfver axeln, påtaga. Brukades om klädesplagg. *A. Iröjan, kappan, jackson.* — *A. sig*, v. r. 1. Draga, höja, rycka på axlarna.

AXLANDE, n. 4. 1) Dragande öfver axeln, påtagande. *Jfr Axla*, v. a. — 2) Höjning, ryckning på axlarna.

AXLUPEN, a. 2. neutr. — *et.* *Se Axgången.*

AXPLOCKARE, m. 5. — *ERSKA*, f. 1. Person, som på åkern samlar de efter skörden kvarlemnade sädesaxen.

AXPLOCKNING, f. 2. Upphämtning på åkern af efter skörden kvarlemnade sädesax.

AZIMUTH, ättsimutt, m. 5. (astron.) Den båge af horisonten eller vinkel vid zenith, som upptages emellan meridianen och den vertikala, som går genom ett objekt vid observationstiden.

AZIMUTH-CIRKEL, ättsimutt-sirrk, m. 2. pl. — *cirklar*. (astr.) Hvarje cirkel, som på